

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 244/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť OTP Banky Slovensko, a. s., Štúrova 5, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 CoKR 17/2016 zo 7. júna 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť OTP Banky Slovensko, a. s., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. augusta 2016 doručená sťažnosť OTP Banky Slovensko, a. s., Štúrova 5, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 CoKR 17/2016 zo 7. júna 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom doručeným Okresnému súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) 13. októbra 2015 domáhala vyhlásenia konkurzu na majetok obchodnej spoločnosti GLANCE HOUSE, s. r. o., Štúrova 129, Vranov nad Topľou (ďalej len „dlžník“). Okresný súd uznesením sp. zn. 1 K 74/2015 z 26. októbra 2015 po zistení, že návrh sťažovateľky spĺňa zákonom predpísané náležitosti, začal konkurzné konanie voči dlžníkovi a uznesením z 3. novembra 2015 ho vyzval, aby sa vyjadril k návrhu na vyhlásenie konkurzu a osvedčil svoju platobnú schopnosť. Sťažovateľka v tejto súvislosti uvádza, že dlžník vo svojom vyjadrení z 21. novembra 2015 *„(I.) potvrdil existenciu peňažného záväzku voči sťažovateľovi, (II.) potvrdil existenciu ďalších päťdesiatich záväzkov s omeškaním nad 30 dní, z čoho minimálne 3 záväzky sú exekučne vymáhané, (III.) potvrdil, že nedisponuje žiadnym likvidným majetkom pre osvedčenie svojej platobnej schopnosti... (IV.) súhlasil s tým, aby súd vo veci vyhlásenia konkurzu rozhodol bez pojednávania...“*.

Následne okresný súd uznesením sp. zn. 1 K 74/2015 z 21. marca 2016 konkurzné konanie voči dlžníkovi zastavil aj napriek tomu, že podľa sťažovateľky *„na to preukázateľne neboli splnené zákonné podmienky“*. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu v danej veci podľa jej názoru vyplýva, že *„a) dlžník mal údajne osvedčiť svoju platobnú schopnosť, keďže je vlastníkom bonitnej nehnuteľnosti, ktorej hodnota postačuje na úhradu všetkých tvrdených záväzkov dlžníka; b) dlžník mal zmluvou o predaji podniku zo dňa 21. 12. 2010 predať svoj podnik spoločnosti COMMERCIAL DEVELOPMENT INVESTMENT LTD... v dôsledku čoho, podľa názoru Okresného súdu Prešov, už nie je dlžníkom sťažovateľa“*.

Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 K 74/2015 z 21. marca 2016 odvolanie, v ktorom namietala, že *„a) vlastníctvo nehnuteľnosti dlžníka je v zmysle § 1 vyhlášky MS SR č. 643/2005 Z. z. pri skúmaní platobnej schopnosti dlžníka irelevantné.*

Pre osvedčenie platobnej schopnosti dlžníka je totiž rozhodujúci výlučne likvidný majetok uvedený v písm. a) až e) citovanej vyhlášky (peňažné prostriedky, pohľadávky z účtu, pohľadávky s krátkou lehotou splatnosti, resp. s omeškaním do 30 dní, cenné papiere splatné na videnie). Dlžník opakovane v konkurznom konaní potvrdil, že nie je vlastníkom žiadneho likvidného majetku, a preto nikdy nemohol osvedčiť svoju platobnú schopnosť;

b) zmluva o predaji podniku zo dňa 21. 12. 2010 uzatvorená medzi dlžníkom a spoločnosťou CDI LTD. nikdy nenadobudla právne účinky, keďže preukázateľne nedošlo k splneniu odkladacej podmienky...

Navyše, podaním zo dňa 23. 5. 2016 sťažovateľ predložil odvolaciemu súdu (Krajský súd v Košiciach) ďalší dôkazný prostriedok, ktorý sťažovateľ bez svojej viny nemohol predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa. V danej súvislosti išlo o žiadosť dlžníka GLANCE HOUSE, s. r. o. o oslobodenie od súdnych poplatkov v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 3 CoZm/27/2016 a tlačivo na dokladovanie pomerov účastníka konania, v ktorom dlžník dňa 29. 12. 2015 (t. j. 5 rokov po údajnom prechode záväzkov dlžníka na spoločnosť CDI LTD.) preukázateľne deklaroval existenciu peňažného záväzku dlžníka voči sťažovateľovi vo výške 5.531.899,43 € ako aj existenciu 57 ďalších neuhradených záväzkov.“.

Krajský súd uznesením sp. zn. 2 CoKR 17/2016 zo 7. júna 2016 o odvolaní sťažovateľky rozhodol tak, že ho ako nedôvodné odmietol a prvostupňové uznesenie okresného súdu o zastavení konkurzného konania potvrdil.

Sťažovateľka zastáva názor, že krajský súd napadnutým uznesením porušil jej základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zo sťažnosti vyplýva jej zjavná nespokojnosť s napadnutým uznesením krajského súdu, ktorý podľa jej tvrdenia nesprávne aplikoval na jej vec § 3 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“). V tejto súvislosti sťažovateľka argumentuje, že „ak prvostupňový súd prihliadal na hodnotu nehnuteľného majetku dlžníka, postupoval v rozpore s § 3 ods. 2 ZKR a platobnú schopnosť dlžníka skúmal na základe iných než normatívnych kritérií... V dôsledku toho je záver

o platobnej schopnosti dlžníka (na základe hodnoty jeho nehnuteľného majetku) absolútne nesprávny a neakceptovateľný.“

Sťažovateľka v podstatnom argumentuje, že podľa záverov súdu prvého stupňa *„sťažovateľ nie je veriteľom dlžníka, keďže dňa 21. 12. 2010 došlo k uzatvoreniu zmluvy o predaji podniku medzi dlžníkom GLANCE HOUSE, s. r. o. ako predávajúcim a spoločnosťou CDI LTD., ako kupujúcim. Na základe tejto zmluvy o predaji podniku mal, podľa súdu prvého stupňa, údajne prejsť úverový záväzok dlžníka... voči sťažovateľovi na spoločnosť CDI LTD.*

Súd prvého stupňa však pri svojej argumentácii neakceptovateľne opomenul, že v čl. V ods. 2 identifikovanej zmluvy o predaji podniku sa zmluvné strany... dohodli na odkladacej podmienke... a síce, že sporná zmluva o predaji podniku nadobudne právne účinky až zrušením všetkých nasledujúcich rozhodnutí:

- *uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 3. 8. 2010, č. k. 7 Cb/16/2010-74, vyznačené na LV [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ] pod P1-124/10-706/10,*
- *uznesenia Okresného súdu Bratislava II zo dňa 26. 4. 2010, sp. zn. 22 Cb/61/2010,*

- *uznesenie Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. VII/2 Gv 89/10-10 zo dňa 17. 6. 2010 a č. VII/2 Gv 89/10-16 zo dňa 9. 7. 2010*

Z listu vlastníctva [REDAKOVANÉ], vedeného pre katastrálne územie [REDAKOVANÉ] (nehnutel'nosti vo vlastníctve dlžníka) vyplýva, že uznesenie Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. VII/2 Gv 89/10-10 zo dňa 17. 6. 2010 a č. VII/2 Gv 89/10-16 zo dňa 9. 7. 2010 nebolo ku dnešnému dňu právoplatne zrušené. V dôsledku toho zmluva o predaji podniku nenadobudla právne účinky a akékoľvek úvahy o údajnom prechode záväzkov dlžníka na spoločnosť CDI LTD. sú irelevantné.

Predmetný záver o neúčinnosti zmluvy o predaji podniku zo dňa 21. 12. 2010 konštatoval aj Najvyšší súd SR v rozsudku zo dňa 27. 4. 2016, sp. zn. 9 Sžo/1/2015 (v prílohe), ktorým de facto potvrdil, že k predaju podniku dlžníka nikdy nedošlo a teda nemohlo dôjsť ani k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam dlžníka na spoločnosť CDI LTD., či k prechodu záväzkov na tento subjekt.“ V nadväznosti na to sťažovateľka tvrdí, že *„ak sú tvrdenia o spornosti pohľadávky veriteľa zjavne nesprávne, nedostatočné,*

nerealizovateľné alebo inak právne irelevantné, nemôže súd uzavrieť, že spornosť pohľadávky veriteľa bola osvedčená podľa § 19 ods. 1 písm. c) ZKR“.

Podľa názoru sťažovateľky *„aktívna vecná legitímácia sťažovateľa na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu je pritom riadne daná a zmluva o predaji podniku zo dňa 21. 12. 2010 nemá spôsobilosť túto legitímáciu vyvrátiť.*

Existenciu aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľa na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu nemôže vyvrátiť ani názor prvostupňového súdu, že sťažovateľ si údajne tú istú pohľadávku uplatnil v rámci konkurzu vyhláseného na majetok spoločnosti GAPEJA, s. r. o... vedený Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 25 K/18/2012. Súd prvého stupňa však opomenul uviesť, že správkyňa úpadcu GAPEJA, s. r. o. v celom rozsahu poprela dotknutú prihlášku pohľadávky sťažovateľa, keďže sama spochybňuje platnosť zmluvy o predaji podniku zo dňa 21. 12. 2010, uzatvorenej medzi dlžníkom GLANCE HOUSE, s. r. o. a spoločnosťou CDI LTD.“.

Sťažovateľka tiež argumentuje aj tým, že ak prvostupňový súd v začatom konkurznom konaní nariadil pojednávanie, predvolal dlžníka (aby sa vyjadril k návrhu na vyhlásenie konkurzu a osvedčil svoju platobnú schopnosť) a vec prejednával napriek tomu, že dlžník súhlasil s rozhodnutím bez pojednávania, *„porušil princíp rovnosti zbraní a favorizoval dlžníka, ktorému neoprávnene poskytol procesnú ochranu nad rámec ZKR“.*

V súvislosti s uvedeným sťažovateľka tiež tvrdí, že postupom súdu prvého a druhého stupňa sa jej zároveň *„zabránilo domáhať sa uspokojenia svojej peňažnej pohľadávky v konkurznom konaní“*, čo možno podľa jej názoru považovať za zásah do jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 7. 6. 2016, sp. zn. 2 CoKR/17/2016 porušené boli.

II. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 7. 6. 2016, sp. zn. 2 CoKR/17/2016 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

III. Krajský súd v Košiciach je povinný zaplatiť advokátovi sťažovateľa náhradu trov konania do pätnástich dní od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané nikým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 2 CoKR 17/2016 zo 7. júna 2016. Podstata námietok sťažovateľky je založená na tvrdení, že napadnuté uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 CoKR 17/2016 zo 7. júna 2016 je založené na nezákonnom a svojvoľnom výklade aplikovaných ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii, t. j. na nesprávnom právnom posúdení jej odvolania krajským súdom, v dôsledku ktorého jej bola „odňatá možnosť pokračovať v domáhaní sa svojho legitímneho práva na súde, a to bez akéhokoľvek relevantného zdôvodnenia“.

V relevantnej časti odôvodnenia označeného uznesenia krajský súd uvádza:

„Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia a konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia.

Odvolací súd poukazuje na presvedčivé odôvodnenie napadnutého rozhodnutia... že v danom prípade po podaní veriteľského návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka podľa ustanovenia § 19 ZKR súd skúmal splnenie všetkých podmienok konania (§ 14 ZKR), aktívnu legitimáciu navrhovateľa (veriteľa), platobnú schopnosť dlžníka, existenciu a hodnotu jeho majetku. Súd pri skúmaní hmotnoprávnych podmienok vychádzal z prednesu účastníkov konania, ako aj z predložených listinných dôkazov, pričom v prípade spornosti označených pohľadávok nemôže v rámci tejto fázy konkurzného konania vykonávať rozsiahlejšie dokazovanie na zistenie ich oprávnenosti, iba okrem iného vyhodnotiť, či dlžník v prípade týchto pohľadávok osvedčí ich spornosť. Aj v prípade ostatných pohľadávok označených navrhovateľom - veriteľom, dlžník tiež osvedčil spornosť týchto pohľadávok. Týka sa to aj pohľadávky uplatnenej veriteľom OTP Banka Slovensko, a. s. v konaní č. k. 3 CbZm/40/2013-632, ktorý rozsudok doposiaľ nenadobudol právoplatnosť.

Preto v prípade sporných pohľadávok majú veritelia právo domáhať sa určenia oprávnenosti a výšky svojich pohľadávok v občianskom súdnom konaní. Určenie pravosti a výšky týchto pohľadávok veriteľov nemôže byť predmetom dokazovania v konkurznom konaní, v ktorom musí mať súd jednoznačne preukázané pohľadávky jednotlivých veriteľov.

Súd sa nestotožnil so stanoviskom navrhovateľa o nespornosti pohľadávky, ako aj s tvrdením, že navrhovateľ je riadnym veriteľom dlžníka GLANCE HOUSE, s. r. o., a to na základe úverovej zmluvy špecifikovanej v návrhu na vyhlásenie konkurzu. Podľa názoru súdu na základe zmluvy o predaji podniku medzi predávajúcim GLANCE HOUSE, s. r. o.

a kupujúcim CDI LTD., na základe ktorej predávajúci svoje záväzky, ktoré mal voči veriteľovi OTP Banka Slovensko, a. s. previedol na základe zmluvy o splátkovom úvere č. 1410/08/28 vo výške 4 521 775,21 eur a záväzok pozostávajúci z úrokov zo zmluvy o splátkovom úvere č. 1410/08/28 vo výške 142 501,49 eur, prestal byť dlžníkom OTP Banky Slovensko, a. s. Navyše OTP Banka Slovensko, a. s. si svoju pohľadávku, ktorú uviedla v návrhu na vyhlásenie konkurzu voči dlžníkovi uplatnila ako prihlásenú pohľadávku v rámci konkurzného konania vedeného na spoločnosť GAPEJA, s. r. o... Vzhľadom na vykonané dokazovanie tým, že dlžník osvedčil spornosť pohľadávok veriteľa, nie je veriteľ OTP Banka Slovensko, a. s. aktívne legitimovaným na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu, a preto súd s poukazom na ust. § 19 ods. 1 písm. c/ ZKR konkurzné konanie zastavil...

Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia považuje odvolací súd za potrebné uviesť.

Zásadnou otázkou, ktorú bolo potrebné v odvolacom konaní posúdiť je to, či dlžník v prípade pohľadávok navrhovateľa osvedčil ich spornosť.

Podľa § 1 zák. č. 7/2005 Z. z. v platnom znení, tento zákon upravuje riešenie úpadku dlžníka speňaním majetku dlžníka a kolektívnym uspokojením jeho veriteľov alebo postupným uspokojením veriteľov dlžníka spôsobom dohodnutým v reštrukturalizačnom pláne; zákon upravuje aj riešenie hroziaceho úpadku dlžníka a oddĺženie fyzickej osoby.

Zákon o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 7/2005 Z. z. neupravuje riešenie sporov medzi účastníkmi konania.

Pokiaľ navrhovateľ namieta v tomto konaní, že mu nie je známa spornosť pohľadávok označených v návrhu na vyhlásenie konkurzu, odvolací súd sa rovnako ako súd prvého stupňa s uvedenou námietkou nestotožnil.

Súd prvého stupňa v prípade spornosti pohľadávok správne vychádzal z prednesu účastníkov konania ako aj z predložených listinných dôkazov, pretože v tomto štádiu konania ani nemohol vykonávať dokazovanie na zistenie oprávnenosti pohľadávok, pričom dospel k správne záveru, že dlžník osvedčil ich spornosť. “

Sťažovateľka zastáva názor, že napadnuté uznesenie je nedostatočne odôvodnené a zároveň založené na ústavne nekonformnom výklade podmienok aktívnej legitimácie

navrhovateľa v konaní o vyhlásenie konkurzu. Podľa sťažovateľky totiž neobstojí taký výklad ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého aktívne legitimovaným subjektom na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu môže byť len taký veriteľ, ktorého pohľadávka voči dlžníkovi je nesporná [§ 19 ods. 1 písm. c) zákona o konkurze a reštrukturalizácii sa vzťahuje iba na osvedčovanie platobnej schopnosti dlžníkom].

Ústavný súd rešpektuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Zákon o konkurze a reštrukturalizácii v § 19 ustanovuje podmienky, za ktorých veriteľ môže podať návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok svojho dlžníka v dôsledku insolventie dlžníka a ustanovuje aj postup konkurzného súdu potom, čo na základe veriteľského návrhu na vyhlásenie konkurzu súd uznesením začal konkurzné konanie. Ide o právnu úpravu, ktorá primeraným spôsobom reaguje aj na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ivo Exel (pozri Exel proti Českej republike). Relevantná právna úprava na jednej strane umožňuje veriteľovi realizovať svoje ústavné právo na súdnu ochranu prostredníctvom práva podať návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok svojho dlžníka a zároveň garantuje právo na spravodlivé súdne konanie aj dlžníkovi (rovnako ako veriteľovi), proti ktorému je podaný návrh na vyhlásenie konkurzu. Z pohľadu práva na spravodlivé súdne konanie zabezpečuje právna úprava dlžníkovi predovšetkým právo na vypočutie prostredníctvom verejného pojednávania.

Podľa § 11 ods. 1 druhej vety zákona o konkurze a reštrukturalizácii návrh na vyhlásenie konkurzu je oprávnený podať dlžník, veriteľ, v mene dlžníka likvidátor alebo iná osoba, ak to ustanovuje tento zákon.

Podľa § 11 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii veriteľ je oprávnený podať návrh na vyhlásenie konkurzu, ak môže odôvodnene predpokladať platobnú neschopnosť svojho dlžníka. Platobnú neschopnosť dlžníka možno odôvodnene predpokladať vtedy, ak je dlžník viac ako 30 dní v omeškaní s plnením aspoň dvoch peňažných záväzkov viac ako jednému veriteľovi a bol jedným z týchto veriteľov písomne vyzvaný na zaplatenie.

Podľa § 12 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ak návrh na vyhlásenie konkurzu podáva veriteľ, v návrhu je povinný uviesť skutočnosti, z ktorých možno odôvodnene predpokladať platobnú neschopnosť dlžníka, ako aj označiť svoju pohľadávku 30 dní po lehote splatnosti a označiť ďalšieho veriteľa s pohľadávkou 30 dní po lehote splatnosti. K návrhu je veriteľ povinný pripojiť listiny, ktoré dokladajú jeho pohľadávku označenú v návrhu. Navrhovateľ pohľadávku doloží: a) písomným uznaním dlžníka s úradne overeným podpisom dlžníka, b) vykonateľným rozhodnutím alebo iným podkladom, na základe ktorého možno nariadiť výkon rozhodnutia alebo vykonať exekúciu, c) potvrdením audítora, správcu alebo súdneho znalca, že navrhovateľ pohľadávku účtuje v účtovníctve v súlade s účtovnými predpismi, a v prípade, že ide o pohľadávku nadobudnutú prevodom alebo prechodom, aj potvrdením audítora, správcu alebo súdneho znalca, že pohľadávka účtovaná v účtovníctve navrhovateľa má doložený dôvod vzniku, ak podáva návrh voči právnickej osobe, d) potvrdením Ministerstva financií Slovenskej republiky o existencii pohľadávky štátu z príspevku poskytnutého dlžníkovi z prostriedkov Európskej únie, schváleného a účtovaného certifikačným orgánom alebo e) písomným vyhlásením s úradne osvedčenými podpismi najmenej piatich zamestnancov alebo bývalých zamestnancov dlžníka, ktorí nie sú jeho spriaznenými osobami, o nesplnení ich pohľadávky na mzde, odstupnom alebo odchodnom 30 dní po lehote splatnosti;...

Podľa § 19 ods. 1 písm. a) bodu 1a zákona o konkurze a reštrukturalizácii ak sa konkurzné konanie začalo na návrh veriteľa, súd do 5 dní od začatia konkurzného konania odošle dlžníkovi do vlastných rúk rovnopis návrhu spolu s uznesením, ktoré obsahuje najmä výzvu, aby sa do 20 dní od jeho doručenia vyjadril k návrhu a osvedčil svoju platobnú schopnosť...

Podľa § 19 ods. 1 písm. c) zákona o konkurze a reštrukturalizácii súd rozhodne o vyhlásení konkurzu vtedy, ak dlžník neosvedčil svoju platobnú schopnosť, inak rozhodne o zastavení konkurzného konania; pri rozhodovaní o vyhlásení konkurzu súd neprihliada na záväzky, pri ktorých dlžník osvedčil ich spornosť...

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je presvedčená o tom, že citované ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii je potrebné vykladať tak, že pre aktívnu legitimáciu navrhovateľa na vyhlásenie konkurzu sa nevyžaduje, aby navrhovateľ svoju pohľadávku voči dlžníkovi osvedčil, a zároveň tak, že aj v prípade, ak ju neosvedčí, je súd povinný skúmať platobnú schopnosť dlžníka.

Krajský súd, naopak, vychádzal z toho, že aktívne legitimovaným navrhovateľom konkurzného konania môže byť iba subjekt, ktorého pohľadávka nesmie byť sporná, pričom je na dlžníkovi, aby využil všetky procesné prostriedky a uplatnil akékoľvek dôkazy, ktorými osvedčí (okrem iného aj) neoprávnenosť návrhu na vyhlásenie konkurzu spočívajúcu (napríklad aj) v nedostatku aktívnej vecnej legitimácie, t. j. skutočnosti, že navrhovateľ nie je veriteľom dlžníka podľa hmotného práva, s následkom, že pokiaľ obsah konkurzného spisu v čase rozhodovania konkurzného súdu dostatočným spôsobom nedokumentuje, že navrhovateľ je veriteľom dlžníka a bol ním aj v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu, konkurzné konanie musí byť zastavené (bez toho, aby sa konkurzný súd zaoberal ďalšími otázkami).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poznamenáva, že konkurzná judikatúra všeobecných súdov sa už dávnejšie jednoznačne vyslovila v tom smere, že v štádiu do vyhlásenia konkurzu nie je účelom konkurzného konania zisťovať oprávnenosť

pohľadávok veriteľov. Z týchto dôvodov, pokiaľ dlžník relevantným spôsobom spochybnil niektoré splatné pohľadávky veriteľov (o ktorých veriteľ tvrdí, že sú oprávnené a sú splatné), nemôže konkurzný súd na takéto záväzky dlžníka pri posudzovaní jeho platobnej neschopnosti prihliadať. Oprávnenie podať návrh na vyhlásenie konkurzu – splnenie podmienok musí veriteľ osvedčiť bez toho, aby bolo potrebné o existencii jeho pohľadávky viesť rozsiahle dokazovanie. Otázka preukázania alebo nepreukázania spornej pohľadávky musí byť vždy predmetom samotného sporového konania, pričom konkurzný súd nemôže viesť v rámci konkurzného konania dokazovanie, čo sa týka preukázania právneho základu pohľadávky, ktorej spornosť sa namieta. Opačný prístup by predstavoval neprípustný formalizmus v rozhodovaní konkurzného súdu. Pritom ani z § 19 ods. 1 písm. c) zákona o konkurze a reštrukturalizácii nevyplýva, že pri rozhodovaní o návrhu na vyhlásenie konkurzu prichádza do úvahy iba jeho vyhlásenie alebo zastavenie konkurzného konania. Pri rozhodovaní o vyhlásení konkurzu je daný v rovnakom ustanovení navyše konkurznému súdu zákonný príkaz neprihliadať na záväzky, pri ktorých dlžník osvedčil ich spornosť (bez toho, aby táto povinnosť konkurzného súdu bola zákonom obmedzená iba na posudzovanie otázky platobnej schopnosti dlžníka). Zmyslu a účelu právnej úpravy zákona o konkurze a reštrukturalizácii preto zodpovedá iba taký výklad citovaných ustanovení tohto zákona, ktorý vylučuje v prípade, ak by obsah konkurzného spisu ako celok nepotvrdoval existenciu hmotnoprávneho vzťahu medzi navrhovateľom a dlžníkom, ktorého obsahom je pohľadávka navrhovateľa voči dlžníkovi, vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka. Nemožno totiž pripustiť, aby bol konkurz na majetok dlžníka vyhlásený na návrh osoby, ktorá nie je veriteľom dlžníka. Rovnako v tomto štádiu konkurzného konania je z rovnakého dôvodu vylúčené, aby za tejto situácie pre vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka postačovala existencia iných veriteľov (hoc aj s nespornou pohľadávkou voči dlžníkovi), z ktorých však žiaden návrh na vyhlásenie konkurzu voči dlžníkovi so zákonom predpísanými náležitosťami nepodal.

Z uvedených dôvodov (a aj s prihliadnutím na konštatovanie krajského súdu, podľa ktorého účel konkurzného konania vylučuje rozsiahlejšie dokazovanie otázky existencie pohľadávky navrhovateľa voči dlžníkovi a splnenie podmienok na vyhlásenie konkurzu vrátane aktívnej legitímácie navrhovateľa, musí navrhovateľ osvedčiť bez toho, aby bolo

potrebné o existencii jeho pohľadávky viesť takéto rozsiahle dokazovanie) nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať výklad dotknutých ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii odvolacím súdom za taký, ktorý sa prieči zmyslu a účelu právnej úpravy konkurzného konania.

Preskúmavajúc namietané porušenie sťažovateľkou označených základných práv podľa ústavy a dohovoru z načrtnutých hľadísk, ústavný súd z verejne prístupných registrov (Obchodný vestník, Register úpadcov) však zistil, že sťažovateľka ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (24. augusta 2016) opätovne ako veriteľ podala okresnému súdu 22. augusta 2016 návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka. Okresný súd uznesením sp. zn. 4 K 36/2016 zo 6. septembra 2016 začal konkurzné konanie voči dlžníkovi. Predmetné uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 175/2016 z 12. septembra 2016.

Okresný súd výzvou z 19. septembra 2016 (zverejnenou v Obchodnom vestníku č. 184/2016 z 26. septembra 2016) vyzval dlžníka, aby sa v lehote 20 dní od doručenia tohto uznesenia vyjadril k návrhu na vyhlásenie konkurzu, ktorého rovnopis je prílohou tohto uznesenia a osvedčil svoju platobnú schopnosť. Zároveň okresný súd nariadil pojednávanie na 8. november 2016.

Následne okresný súd v právnej veci sťažovateľky (navrhovateľa – veriteľa) o návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka uznesením sp. zn. 4 K 36/2016 z 15. novembra 2016 rozhodol tak, že vyhlásil konkurz na majetok dlžníka a ustanovil správcu JUDr. Miloša Hnata, so sídlom kancelárie Tkáčska 2, Prešov. Predmetné uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 224/2016 z 23. novembra 2016. Proti uzneseniu okresného súdu o vyhlásení konkurzu podal dlžník odvolanie. Krajský súd uznesením sp. zn. 2 CoKR/1/2017 z 31. januára 2017 odmietol odvolanie dlžníka ako nedôvodné. Predmetné uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 33/2017 zo 16. februára 2017.

Ústavný súd taktiež zistil, že na schôdzi veriteľov konanej 26. júna 2017 bola sťažovateľka ako účastník konkurzného konania so zistenou zabezpečenou aj nezabezpečenou pohľadávkou zvolená za predsedu veriteľského výboru.

V nadväznosti na uvedené zistenia ústavný súd zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd tiež pripomína svoj viackrát vyslovený právny názor, podľa ktorého v prípadoch, ak sa zabezpečila náprava vo veci sťažovateľa vykonaná v rámci všeobecného súdnictva, ústavný súd v zásade nemôže vysloviť porušenie označeného základného práva sťažovateľa (I. ÚS 191/06, IV. ÚS 263/08). Uvedený právny názor možno nepochybne uplatniť aj v prípadoch, ak vznikne právna situácia, ktorá (potenciálne) vytvára priestor na to, aby sa náprava vo veci sťažovateľa zabezpečila v konaní pred všeobecnými súdmi.

Z už uvedených zistení ústavného súdu nesporne vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom doručeným okresnému súdu 22. augusta 2016 (ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu 24. augusta 2016) domáhala, aby okresný súd z obdobných dôvodov ako v prípade prvého návrhu vyhlásil konkurz na majetok dlžníka. Okresný súd medzičasom zaujal právny názor pri hodnotení otázky splnenia podmienok na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka. Predmetným návrhom sťažovateľky sa vecne zaoberal a po vykonanom dokazovaní najskôr rozhodol o začatí konkurzného konania a následne vyhlásil konkurz na majetok dlžníka, ktorý na základe dlžníkom podaného odvolania krajský súd potvrdil ako vecne a právne správny.

Právomoc okresného súdu rozhodnúť v rámci konkurzného konania vedeného pod sp. zn. 4 K 36/2016 o návrhu sťažovateľky na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka podaného 22. augusta 2016, a tým umožniť domáhať sa uspokojenia jej peňažnej pohľadávky v konkurznom konaní vedenom na majetok dlžníka, a tým zabezpečiť ochranu ústavou garantovaných práv sťažovateľky, celkom nepochybne predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľky podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd aplikujúc princíp subsidiarity svojej právomoci rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2018